

הימים האחרונים של השנה ה-23 למדינת ישראל עמדו בסימן של אותות מבשרי רע, לגבי שנתה ה-24 של המדינה:

● הדייר גונאר יארינג, שליח האי"ם ל- מורח התיכון, שהיה צריך להיות מלאך השלום, קיפול את כנפיו, פרש כמעט רשמית משליחותו. האפשרות למציאת הסדר שיוביל לשלום בין ארצות-ערב לישראל, ירדה כמעט כליל מהפרק, ובמקומה דובר רק על הסדרי ביניים, שטרות שנועדו להנציח את יחסי האיבה ואי-האמון ההדדיים.

● הסיכוי להסדר ביניים כזה, שיבטיח לפחות שקט באזור לתקופה קצרה, נראה גם הוא קלוש ביותר. עמדותיהם הבלתי- מתפשרות של שני הצדדים בסיכסוך, ההצרות המלחמתיות שושמעו מפי החוגים ה- קיצוניים בשני המחנות, העידו כי גם הסדר הביניים עלה על שירטון. ביקורו הקרוב של

מוזכ"ל-מתפטר אליאב ציננים בעיני הצמרת

שר החוץ האמריקאי, ויליאם רוברטס, כי אזור, נועד למציאת דרך כדי לאלץ את ה- צדדים להגיע לפחות להסדר כלשהו כי שאלת פתיחת תעלת סואץ.

● היחסים עם ארצות-הברית, ירידתה ה- יחידה והאחרונה של ישראל, הלכו והתער- ערו, ככל שהאמריקאים נעשו קצרי רוח יותר לגבי עמדותיה הקשוחות של ישראל. עור יונה נפדה. היה זה סמלי, ש- דקא בתקופה כזאת, כשאנשי ארץ-ישראל השלמה הרימו ראש ונתנו את הטון בקולה הרשמי של ישראל, צנחה ונפלה עוד יונת שלום ישראלית אחת.

הידיעה כי ליובה אליאב, מזכיר מפלגת העבודה, הודיע על התפטרותו מתפקידו זה ואי חייוש מועמדותו לתקופה נוספת, היה תה מהלומה למחנה היוונים בתוך מפלגת השלטון.

לא היה זה סוד כי עמדותיו ודעותיו של ליובה אליאב, בשאלת השלום והיישות ה- פלסטינית, היו כציננים בעיני הצמרת ה- ניצית של מפלגתו. מאז החל ככהונתו, ניסו לרכא את דעותיו העצמאיות, צינור אותם כשהופיעו בכתב ובעל-פה. לולא זכה ליובה בניבוי של פינחס ספיר, ראש מחנה ה- יונים בעבודה, ספק אם היה מחזיק מעמד בתפקיד.

לכהונתו של ליובה בתפקיד מוזכ"ל העבו- רי זה היה חשיבות עצומה לא רק לגבי דעת-הקהל העולמית והפנימית, אלא גם ל- גבי ההתרחשויות הפנים-מפלגתיות בתוך מפלגת העבודה. די להזכיר את המאבק ש- ניהלה המשמרת הצעירה של העבודה עם ראש-המשלה גולדה מאיר, בשאלת ההכרה בזכויות הפלסטינים, מאבק בו שאבו הצעיר- רים את השראתם העיקרית מליובה אליאב. ראש-המשלה נוסרת האיבה, שאי הנכר- נות להכרה באומה הפלסטינית הפכה אצלה

המייצעד לא יצעד - אך גם השנה עומד צה"ל במרכז המדינה ביום העצמאות

צה"ל 1971

פנות להדביק לו את שס-התואר „מושלים“.

שיבעת הרמטכ"לים הקודמים של צה"ל היו קבוצה מגוונת מאוד. אין בה שניים הדומים זה לזה. יעקוב דורי, הראשון, איש מנגנון ה- הגנה, אדם אפור, היה חולה ברוב ימי כהונתו. הוא הטביע על צה"ל חותם פחות חזק מכל רמטכ"ל אחר. אנו, ש- היינו פקודיו, כמעט ולא הרגשנו ב- אישיותו.

יגאל ידין, השני, היה ונשאר גבר מבריק, אינטלקטואל, קצין-מטה. הוא היה רמטכ"ל עקשן, בוטח בעצמו, מוכן להתקומם נגד שר-הביטחון, ולהסיק מסקנות אישיות.

מרדכי מקלף, השלישי, היה אולי ה- שקט ביותר מכולם, אף שבא מחטיבה לוחמת, צבר, בעל זכרונות-ילדות טרא- גיים ממוצא, מתון, שוחר-שלום, ענייני, מיקצועי.

משה דיין, הרביעי, פתח בתקופת ה- „זבנג וגמרנו“, תקופת פעולות-התגמול המחוצות, 101, הכמיהה למלחמה, „א- חרי“, התקופה שבה גדלו אנשים כמו אריק שרון. הוא הפר את פקודות הממ- שלה, ביצע פעולות ללא אישור או ב- אישור שהושג תוך הטעייה. הוא היה, באותה תקופה, מסיפא בלבוש רמטכ"ל, סרן-חיל-הפרשים במדי רב-אלוף.

חיים לסקוב, החמישי, היה ההיפך ה- גמור ממנו. חייל קרבי כמוהו, אך קפי- דן ואיש-הסדר בה"א הידועה, איש ה- שיטה והתיכנון.

צבי צור, השישי, „צירה“ של תש"ח, הפך לאיש המינהל. צירה היה גמיש ו- חייכני במקום שלסקוב היה חמור ו- נוקשה. אך כמוהו, היה איש השיטה והסדר. אף שהיה מסוכסך עם דיין גם בימי תש"ח (כששניהם היו קשורים ל- פעולת כרטיה הכושלת בגבול הנגב) וגם בפקוד הדרום (כשדיין היה אלוף ו- צירה ראש-המטה), הפך לאחר מכן איש- המינהל האידיאלי בצד שר-הביטחון דיין, שאינו מתעניין לחלוטין בצד הכלכלי וה- מינהלי של הממלכה הבולעת את מח- צית תקציב המדינה.

יצחק רבין, השביעי, הצטיין במתינות, בתחושת-אחריות מופלגת, שגברה עליו לא פעם. איש-מצפון, בעל מחשבה עצי-

צה"ל לא יצעד השנה ברחובות.

המייצעד המרכזי, המלווה במנגינות לכת מסעירות, רעשים צבאיים והמולה לאומנית - לא יצעד.

רק מטס של „פאנטומים“ בשמיים יזכיר למדינה כי יום-השנה להקמתה הוא, באופן מסורתי, היום שבמרכזו עומד הצבא.

ההגיון יכול להתקומם נגד מסורת זו. מדוע דווקא הצבא, והצבא לבדו? מדוע לא הקיבוצים, החלוציות, היצירה ה- רוחנית והחומרית, קיבוץ גלויות?

אבל הרגש פונה לצה"ל, ולא בכדי. מדינה זו קמה במלחמה, וחיה במלח- מה. רבים מאיתנו, בני דור תש"ח, שמ- עו על עצם הקמתה בבסיסים קרביים, תוך כדי מהלך הקרבות.

וכל אחד יכול להעביר רגעים אלה לעיני רוחו. אני, למשל, רואה חדר-אוכל בקבוצת חולדה, יחידה עמוסת ציוד קרבי מסתדרת בחוף למיפקד-יציאה, מפקדים רכונים על פקודת-מיבצע לכי- בוש הכפר אל-קובאב בכביש רמלה- טרון, בשעה שדברי מגולת-העצמאות בוקעים ממקלט-רדיו עתיק, מבלי שאיש ישים לה לב במיוחד (...)

יום-העצמאות הוא קודם כל יום- צה"ל. היום שבו נותנים את הדעת על גוף זה, הלוכש צורה ופושט צורה מזה 23 שנה, כמו המדינה עצמה.

המייצעד אינו צועד, השנה. וטוב שאינו צועד.

נסתיים בתולדות צה"ל הפרק של ה- שוויץ והרושם, התקופה שבה שימש צה"ל בין השאר סמל-יוקרה למימסד, עצצוע של מיצעדים יקרים, להנאתם של ראשי-המשלה ושרי-ביטחון, שעמדו על ממות והצטלמו כמצבאיים.

האיש ששם קץ לנוהג זה הוא ה- רמטכ"ל השמיני. (מיספר זה ראוי ל- ציון מיוחד. שמונה רמטכ"לים תוך 23 שנים - תחלופה שאין דומה לה ב- שום חלק של המימסד הישראלי.)

הרמטכ"ל השמיני אינו דומה לשום רמטכ"ל שקדם לו - וספק אם תראה המדינה רמטכ"ל כמוהו בעתיד.

קשה להדביק לאדם כלשהו שס-תואר יחידי. חיים בר-לב הוא, אולי, האדם הראשון מאז יצחק שדה, שאפשר לה-

לחופעה פאתולוגית, לא יכלה לשאת, שה- מזכיר הכללי של מפלגתה יהיה בעל דימוי יוני וישמיע דעות המנוגדות לדעתה. תכנן החצר של גולדה, ישראל גלילי, היה אחד הפעילים ביצירת המצב שהביא לכך, ש- ליובה אליאב לא יהיה עוד מזכיר מפלגת השלטון.

יתרה זו המתנה האומללה ביותר שמשפ- לגת העבודה יכלה להגיש לעם ליום העצ- מאות ה-23.

יחסים מרחביים סאדאת - הראשון המסוגל להגיע לשלום

„נשיא מצריים הנוכחי, אנואר סאדאת, הוא השינוי המשמעותי הראשון שאירע במורח התיכון מאז מלחמת 1948. משום כך, קיים כרגע סיכוי ברור למציאת פית- רון לסיכסוך בין ישראל למדינות ערב. בתנאי אחד: שישראל תגלה גמישות רבה יותר מאשר עד כה.“

התקפה מצרית על נאצר. כל ישר- ראלי חושב, שאינו מוכן לטמון את ראשו בחול ההודעות הממשלתיות, מוכן לטמון גם מה דעת הגויים עלינו - לא יכול היה השבוע להתעלם מהקול הנוסף שהוש- מע - זה של אחד הכתבים האמריקאיים הנוודים, ג'וזף קראפט, בעל טור קבוע ב- ניו-יורק הרלד טריביון, שסיכם את רשמי סיורו האחרון בקאהיר.

המשיך קראפט וקבע:

ההבדל בין סאדאת וקודמיו: סאדאת הוא הראשון מבין שליטי מצריים שהוא מצרי קודם-כל - כלל-ערבי לאחר מכן. סימן יסודי לכך - התקפתו הספרותית של לואיס אדו, העורך הספרותי של אל-אהרם, על הקיפאון שחל בחיסול הבערות במצריים, בתקופת שלטונו של נאצר - ובמיוחד על הכיוון שאליו נטה אותו מעט חינוך שהיה: כיוון כלל-ערבי - שהמעיס את דמותה של מצריים בעיני ילדי מצריים עצי- מס.

פיספוס - אסור. נקודת המבט ה- שונה של סאדאת נובעת מעובדת אי-הש- התפתות במלחמת 48. כתוצאה מכך, לא הושפע סאדאת מהטראומה של המפלה, ו- הוא מסוגל להתייחס לישראל במונחים ריאליים, אינו חייב להוכיח לשכניו כי הוא גדול מההפכנים באזור. הפרציה עם סוריה ולוב איננה אלא צעד שנועד לעזור למנהיגי שתי ארצות אלה בבעיותיהם הפנימיות. אולם דווקא בגלל היותו מצרי-קודם-כל - ישנו דבר אחד שסאדאת איננו מסו- גל להסכים לו: ויתור על שטחים מצריים לאורך זמן. אם יסכים לכך, יהפוך את לאר- מנותו לבידחה, יסמל בכך את פשיטת-הרגל של מדינות, יסתח את הדלת בפני שובם של נאצריסטים מבוהקים כאנשי האיחוד הערבי הסוציאליסטי, שרק ממתנים לפי- פוס כזה מצידו על מנת להקו הצידה.

מסוגל לעשות שדום. המסקנה: קיי- מים תנאים מסויימים, שבהם לא יוכל סא- דאת לעמוד בשום פנים, יאלץ אפילו לצאת למלחמה בגללם - אפילו כשידע שיפסיד מראש. מבחינתו, מוטב לו להפסיד סיבוב נוסף, מאשר את כיסאו. יחד עם זה, קיימים נתונים מסויימים אח- רים - שבהם הוא מסוגל לעמוד. החשוב שבהם - האפשרות לצעוד בהדרגה, מהסכם להסכם, משלב לשלב - לקראת שלום. דבר זה, לא היה איש מקודמיו מסוגל לעשות.

משפט

תקירת מוזרה

בבית המשפט

זה התחיל כדיון שיגרת, אחד ממאות. זה התפתח למשהו מאוד לא שיגרת. משי- הו העשוי להכות גלים סוערים - גם אם הרחק מעין הציבור.

שעתיים לאחר שנושד סניף בנקיהפועלים בפרוס-כץ, ביום ב' בשבוע שעבר כבר עצי- רה המשטרה שלושה חשודים ראשונים. למ- חרת, בפני שופט השלום התל-אביבי יהודה טרייבוש, הציבה המשטרה ארבעה חשודים: משה נחום, ראובן גינים, יצחק מוצפי ו- פאריד ג'מגי, כולם בני 19 עד 22.

הנהג שבר האליבי. חלקו האחד של הדיון בביה"מ התנהל על מיינוחות. התובע, (המשפד עמוד 17)